

ANKEBÛT

سُورَةُ الْعَنْكَبُوتِ ﴿٢٩﴾

Ankebût Sûresi mekkîdir.

Ankebût örümcek demektir, Allahdan başka evliya ittihaz edenlerin hâlâtını ve Dünyayı avlamak için kurdukları teşkilâtı bir örümcek ağına benzeden örümcek meseli zikr olduğundan dolayı bu Sûreye bu isim verilmiştir. Ancak alem olmuş hass isimlerin tercemesi doğru olmayacağı cihetle Örümcek Sûresi demeğe kalkışmamalıdır. Örümcek zikrolunan Sûre denilebilir.

Nüzulü Mekkededir. Ba'zıları Mekke'de en son nâzil olan Sûre olduğunu söylemişlerdir. Şu halde hicret sıralarında nâzil olmuş demektir. Hattâ baş tarafının Medîne'de nâzil olduğu da rivayet olunmuştur. Netekim evvelkinin hatimesinde Peygamberin hicretine işaret olduğu gibi bunda da mü'minlerin hicretine işaret

olunmuştur. Evvelinde « ﴿وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾ • ﴿وَالِيَهُ تَرْجَعُونَ﴾ »

buyurulmuştu, bunda da gaye, Allaha irmek olduğu anlatılarak o ittikanın levazımından olan sabr-ü

sadakatle Allah yolunda mücahedenin lüzum ve ehemmiyeti anlatılacaktır.

Âyetleri - Altmış dokuz.

Kelimeleri - Yedi yüz seksen beş.

Harfleri - Dört bin iki yüz on bir.

Fasılası - م ن ر harfleridir, ر üç âyettedir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
﴿١﴾ اَلَمْ ﴿٢﴾ اَحْسِبَ النَّاسُ اَنْ يُّتْرَكُوْا اَنْ يَقُوْلُوْا اٰمَنَّا
وَهُمْ لَا يُفْتَنُوْنَ ﴿٣﴾

﴿٣﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا
وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ﴿٤﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ
أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥﴾ مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ
فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦﴾ وَمَنْ جَاهَدَ
فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٧﴾
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ وَوَصَّيْنَا
الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ
بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
﴿٩﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي
الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾

﴿١٠﴾ وَمَنْ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ

جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَعَنَ جَاءَ نَصْرٌ مِنْ رَبِّكَ
لَيَقُولَنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوْ لَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ
الْعَالَمِينَ ﴿١١﴾ وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ
الْمُنَافِقِينَ ﴿١٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا
سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطَايَاكُمْ وَمَاهُمْ بِحَامِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ
شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٣﴾ وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَعَ
أَثْقَالِهِمْ وَلَيَسْئَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٤﴾

Meali Şerif

الم 1 Sandı mı o insanlar «آمنا» demeleriyle bırakılacaklar da imtihan edilmeyecekler? 2 Şanın

hakkı için biz onlardan evvelkileri ne fitnelerle imtihan ettik, yine Allah, elbette sadakat edenleri bilecek, ve

elbette yalancıları bilecek 3 Yoksa sandı mı o kötülükleri yapanlar bizden savuşacaklar? Ne fena

hukmediyorlar 4 Her kim Allaha irmek arzu ederse elbette Allahın ta'yin ettiği ecel, muhakkak gelecektir ve

o, işitir bilir 5 Mücâhede eden sırf kendi hesabına mücâhede eder, çünkü Allah ganiy, âleminden

müstağnidir 6 Bununla beraber iyman edip de salih salih ameller yapanların her halde taraflarından

kötülüklerini keffaretleriz ve elbette kendilerine yaptıkları amellerin daha güzelini veririz 7 Hem insana

valideyni hakkında güzellik tavsiye ettik, maamafih sana, hakkında

Sh:»3764

sence hiç bir ilim bulunmıyan bir şeyi bana şirk koşasın diye uğraşırlarsa o vakit onları dinleme,

dönümünüz banadır, ben o vakit size yaptıklarınızı haber veririm 8 İyman edib salih salih ameller yapanlar

ise elbette onları salihîn zümresi içine katacağız 9 İnsanlar içinde kimi de vardır Allaha iyman ettik der,

sonra da Allah uğrunda bir eziyyet edildi mi? İnsanların mihnetini Allahın azâbı gibi tutar, celâlim hakkı için

rabbından bir nusrat gelirse cidden biz sizinle beraber idik diyeceklerinde şübhe yoktur, ya Allah bütün

alemînin sînelerindekine a'lem değil mi? 10 Ve elbette Allah iyman etmiş olanları her halde bilecek ve

elbet münafıkları da behemehal bicek 11 Bir de küfredenler o iyman etmiş olanlara: "bizim yolumuza uyun,

günahlarınızı da yüklenelim" dediler, halbuki onlar onların günahlarından hiç bir şey yüklenecek değiller ve

elbette onlar kat'ıyyen yalancılar 12 Maamafih kendi ağırlıklarını ve o ağırlıklarla beraber daha bir çok

ağırlıkları yüklenecekler bu şübhesiz ve her halde o ettikleri iftiraldan suâl olunacaklar bu da şübhesiz

1. ﴿قَفَّ الْم﴾ - Allahü a'lem ﴿أَحْسِبَ النَّاسُ الْخ﴾ - bu âyetlerin sebebi

nüzulünde üç kavil vardır:

1 - Ammar ibni Yasir ve Ayyaş ibni Ebi rebîa ve Velîd ibni Velîd ve Seleme ibni Hişam Mekkede ta'zib

olunuyorlardı o sebeble nâzil oldu. Ammar ibni Yâsirin validesi Ebu cehil tarafından feci' bir surette

parçalatılmış, kendisine sıcak günde demirden zırlı gömlek giydirilerek Güneşin karşısında eziyet

edilmiş, Velîd ibni Velîd ve Hişam dahi ta'zib olunmuşlardır.

2 - Mekkede bir takım insanlar islâma ıkrar vermişlerdi, hicret âyeti nâzil olunca eshabı kiram Medîneden

bunlara yazmışlar «ıkrarınız, islâmınız kabul olunmayacak tâ ki hicret edesiniz» demişlerdi, derhal

Medîneye müteveccihen çıktılar, müşrikler de ta'kiyb edip geri çevirdiler, işte o vakit haklarında bu âyet

nâzil oldu, bu defa da

Sh:»3765

hakınızda şöyle şöyle âyet nâzil oldu diye yazdılar, bunun üzerine çıkarız, yine ta'kiyb eden olursa

çarptırız dediler ve çıktılar, müşrikler de ta'kiyb ettiler, binaenaleyh çarpıştılar, kimi şehîd oldu, kimi de

kurtuldu, Allah tealâ da haklarında «

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا
وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

olunmuştur.

3 - «Bedr» günü ilk şehîd olan Mihca' ibni Abdullah hakkında nâzil olduğu söylenmiştir ki ebeveyni ve

zevcesi çok müteessir olmuşlardı ve hakkında «seyyidüşşüheda» buyurulmuştu. Bu iki kavle göre bu

âyetler Medînede nâzil olmuş oluyor. İki evvelkisinde ise hicretle alâkadar bulunuyor.

3. ﴿فَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ﴾ - Fahrüddîni Razî der ki: müfessirîn zannettiler ki bu âyetin zâhiri üzere

hamli Allahın ilminin teceddüdünü ıycab eder. Halbuki Allah, sadıka ve kâzibe imtihandan evvel âlim iken

imtihan sırasında bilecek demek nasıl mümkün olur? diye bunu gösterecek, ızhar edecek, ayırd edecek

ma'nâlarına hamleylediler. Biz de deriz ki: âyet olduğu gibi zâhirine mahmuldür, çünkü Allahın ilmi bir

sıfattır ki onda her vaki', vaki' olduğu gibi zuhur eder. Meselâ tekliften evvel Allah bilir ki Zeyd itaat edecek,

Amir de ısyān edecek, sonra teklif vatından da bilir ki o mutri', beriki âsı, yapıldıktan sonra da bilir ki o itaat etti, o ısyān eyledi, ahvalden hiç birinde onun ilmi tegayyür etmez, tegayyür eden ancak ma'lûmdur اهـ .

İbni Münîrin ifadesi daha güzeldir: Elhak Allah tealânın ilmi birdir. Mevcuda vücudu zamanında ve evvel ve sonra olduğu gibi teallûk eder demiştir. Fakat şunu da unutmamak lâzım gelir ki burada «bilecek» demekten murad, sebebi zikr ile müsebbebe tenbihtir, imtihan eder

Sh:»3766

gibi tahkık, tebyin ettirecek de mükâfat ve mücazat edecek demektir. Netekim Kazıy Beyzavî şöyle demiştir:

«

فَلِيَتَعَلَّقُ عِلْمُهُ بِالْأَمْتِحَانِ تَعَلُّقًا حَالِيًّا يَتَمَيَّزُ بِهِ الَّذِينَ صَدَقُوا
فِي الْإِيمَانِ وَالَّذِينَ كَذَبُوا فِيهِ وَيَنْوِطُ بِهِمْ ثَوَابُهُمْ وَعِقَابُهُمْ
اهـ» وَكَذَلِكَ قِيلَ الْمَعْنَى وَلِيَمَيِّزَنَّ أَوْ لِيُجَازِيَنَّ

4. ﴿أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ﴾ Yoksa sandı mı o kötülükleri

yapanlar - amel kalb ve cevarih fiillerinden eamm olduğu için, seyyiat küfr-ü meası ile tefsir edilmiştir.

Maamafih bu « احسب » baştaki « ام حسب » mukabili olmak hasabiyle burada bilhassa

mü'minlere karşı edilen kötülükler mevzuı bahistir. Ya'ni küfür, dinsizlik teassubu veya bir Dünya menfeati,

şehvet ve ihtiras saikasıyle mü'minlere husumet zulüm, eziyyet eden kimseler ki her türlü fenalığı irtikâb

ederler, bunlar sandılar mı ki ﴿ اَنْ يَسْبِقُونَا ﴾ bizi savuşup geçecekler - âciz bırakıp

kurtulacaklar ﴿ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴾ ne fena hukmediyorlar! - Ne kadar yanlış hüküm, ne

kadar çirkin hükümet? İmkânı yok onlar Allahdan kurtulamazlar. 5.

﴿ مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ ﴾ Her kim lilallahu arzu ederse - Allahın cemaline irmeđi

veya va'd ettiği sevaba irişmeği isterse ﴿ فَاِنَّ اَجَلَ اللَّهِ لَاتٍ ﴾ elbette Allahın ta'yin

ettiği ecel, va'de gelecek, gelince o va'd, tehakkuk edecektir. Binaenaleyh o gelinciye kadar sabredip o

likaye lâıyk imtihanları geçirmek, güzellikleri kesb etmek için çalışsın mücahede etsin

﴿ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴾ hem odur o semi', o alim - bütün o söylenenleri, bütün o sızıltıları,

iniltileri işidir, hem yegâne işiden odur. Ve bütün akıdeleri, bütün niyyetleri, bütün yapılan fiilleri, iyisini

kötüsünü, hepsini bilir, hem yegâne bilen odur. Edilen duâları işidecek yapılan ibadetleri bilecek olan odur,

başkaları değil.

6. ﴿وَمَنْ جَاهَدَ﴾ Her mücahede eden de - bu cümle «مَنْ كَانَ يَرْجُو» şartıyesinin

mahfuz cezasına veya mezkûr cezasının neticesine ma'tufur ki «فليجاهد ومن جاهد»

demektir. Bu iki âyet, islâmın bütün künhünü en yüksek gâyesiyle en yüksek vazifesini hulâsa etmektedir.

Allaha irmek için ecel gelinciye kadar mücahede etmek. Bu uğurda mücahede eden, fitnelere, imtihanlara

göğüs geren her kimse de ﴿فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ﴾ sırf kendisi için - kendi hesabına kendi

menfeatine - mücahede eder: çünkü o mücahedenin faidesi, menfeati Allaha değil, kendisine aid olur

﴿إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ Çünkü Allah ganiydir, bütün aleminden

müstagnidir ilh.

10. ﴿وَمِنَ النَّاسِ الْخ﴾ Bu âyetlerin Medîne'de nâzil olmuş bulunması çok melhuzdur.

Çünkü Munafıklar Medîne'de idiler, eğer bunlar da Mekke'de nâzil olmuş idilerse gayb haberi verilmiş

demek olur. Zamanımızda ise bu âyetin mazmunu çoğalmıştır. Allah muhafaza buyursun. «

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ
الْعَظِيمُ. تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ

الْعَظِيمُ وَرَبُّ الْأَرْضِينَ وَمَا بَيْنَهُمَا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
«عَزَّ جَارُكَ وَجَلَّ سُلْطَانُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ.»

13. ﴿اَثْقَالَهُمْ﴾ kendi işledikleri günahların ağırlıklarını

﴿وَأَثْقَالًا مَعَ أَثْقَالِهِمْ﴾ ve o ağırlıklarıyla beraber daha bir çok ağırlıkları - başkalarını

idlâl etmeğe, günaha sokmağa çalışmalarının günahlarını - yüklenecekler.

﴿١٤﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ
إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٥﴾

Sh:»3768

﴿١٥﴾ فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً

لِلْعَالَمِينَ ﴿١٤﴾

Meali Şerifi

Ve celâlim hakkı için Nuhu kavmine gönderdik de içlerinde elli yılı müstesna bin sene durdu derken onları tufan yakalayiverdi hep zulmediyorlardı 14 Binnetice onu ve gemi arkadaşlarını netâca çıkardık ve o gemiyi âlemlere bir âyet kıldık 15

14. ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ﴾ - Yukarıda «
﴿وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ﴾ buyurulduğu için burada onun bir kaç misali

gösterilecektir. Onun için bu «vav» kalem değil, oraya atıftır.

﴿فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا﴾ derken içlerinde bin seneden

elli yıl eksik durdu - elli yılı yok bin sene, dokuz yüz elli sene eder. Kazıy Beyzavî derki galiba bu ta'birin

ihtiyar edilmesi tamamıyla adede delâlet içindir. Çünkü dokuz yüz elli takribî olarak da söylenebilir, bir de

bin ismini zikretmekte muhataba müddetin uzunluğunu tehayyül ettirmek vardır. Çünkü kıssadan maksud

Resulullah'a tesliye ve kâfirlerden gördüğü meşakatlere karşı mücahedesinde tesbittir. Rivayet

olduğuna göre Nuh, kırk yaşında ba's olunmuş dokuz yüz elli sene kavmini da'vet etmiş, tufandan sonra

da altmış sene yaşamıştır.

15. ﴿وَجَعَلْنَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ﴾ ve onu, ya'ni gemiyi veya hâdiseyi bütün zevil'ukul

âlemlerine bir âyet kıldık - onunla ibret alır; istidlâl ederler, demek ki Allahın azâbından esbabı madiyye ile

tehaffuza çalışmak da Allahın emrindedir.

Sh:»3769

﴿١٦﴾ وَأَبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ أَفْئُكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٨﴾ وَإِنْ تَكْذَبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِّنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٩﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ

يَسِيرٌ ﴿٢٠﴾ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ
الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٢١﴾ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ
﴿٢٢﴾ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَالِكُمْ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٣﴾

Sh:»3770

﴿٢٣﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَٰئِكَ يَئِسُوا مِنْ
رَحْمَتِي وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٤﴾ فَمَا كَانَ جَوَابَ
قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجِيَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ
فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٥﴾ وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ
دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَأْوِيكُمُ النَّارُ
وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٦﴾ فَاَمِنْ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ
إِلَىٰ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ

وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَآتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي
الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٦﴾

Meali Şerifi

İbrahimi de, kavmine dediği vakit: hep Allaha ibadet edin ve ona korunun, bu sizin için daha hayırlıdır

eğer bilerseniz 16

Sh:»3771

Siz, Allahı bırakıp da sâde bir takım evsâna tapıyorsunuz ve yalan uyduruyorsunuz haberiniz olsun ki o

sizin Allahdan beride ma'bud diye taptıklarınız sizin için bir rızka malik olamazlar, onun için rızkı Allah

yanında arayın ve ona kulluk edip ona şükreleyin, hep döndürülüb ona götürüleceksiniz 17 Ve eğer

tekziy ederseniz sizden evvel bir takım ümmetler de tekziy etmişlerdi, Resulün vazifesi ise açık bir

tebliğden ibarettir 18 Ya görmediler mi de: Allah halkı iptida nasıl yapıyor? Sonra onu iade de eder,

şübhesiz bu Allaha göre kolaydır 19 De ki: Arzda bir gezinin de bakın, halkı iptida nasıl yapmış, sonra da

Allah "neş'eti uhra" inşa edecek şübhesiz Allah her şey'e kadir 20 Dilediğine azâb eder, dilediğine de rahmet ve hep ona çevirileceksiniz 21 Siz de âciz bırakacak değilsiniz size de ne Yerde ne Gökte, Allahdan başka ne bir veliy ne de bir nâsir yoktur 22 Allahın âyâtına ve likasına inanmıyanlar ise hep onlar onun rahmetinden ümidi kesmiş olanlardır ve onlar için elîm bir azâb vardır 23 Onun için ona kavminin cevabı sâde şu oldu: öldürün onu veya yakın dediler, Allah da onu o ateşten kurtardı, elbette bunda iyman edecek bir kavm için şübhesiz âyetler var 24 Ve dedi ki: siz sâde Dünya hayatta aranızda sevişmek için Allahı bırakıp bir takım evsâna tutulmuşsunuz amma sonra Kıyamet günü ba'zınız ba'zınıza küfredecek ve ba'zınız ba'zınızı lâ'netliyecek varacağınız yer ateştir, sizin için yardımcılardan eser de yoktur 25 Bunun üzerine ona bir Lût iyman etti hem ben, dedi: rabbıma bir muhacirim (hicr edeceğim), hakikat bu: azîz o, hakîm o 26 Ve biz ona İshak ile Ya'kubu da ihsan ettik, ve nübüvveti, kitabı zürriyyetinde kıldık, ve kendisine hem Dünyada ecrini verdik hem Âhrette o şübhesiz salihînden 27

17. ﴿أَوْثَانًا﴾ Evsan - müfredi vesen, taş ve saireden tapılan her hangi bir şey = fetiş asnamdam

eammdır. Meselâ ensab,

salîb hep evsandır. ﴿وَتَخْلُقُونَ أَفْكَأ﴾ ve hep ifk, yalan uyduruyorsunuz - yalan yere onlara

ma'bud veya şefî" diyorsunuz, onlar ise birer hayaldir. Meselâ Zeydin resminde bile Zeydden bir hakikat yoktur. O resim, bir kıymeti olan canlı Zeydin değil, nihayet toprağa gömülecek ölü bedeninin bir hayalidir, o bedeni kokar diye gömmekte istical etmek mecburiyyetinde bulunanların tutup da onun câmid bir hayalini

Zeyddir diye saklamalarında şübhesizki muhakkak bir yalancılık vardır. O halde böyle hayal olan fânîlere

ma'bud payesi vermek ne büyük bühtandır. ﴿لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا﴾ size bir rızık

veremezler - Allahın inayeti olmayınca meselâ bir lokmacık hazmettiremezler.

19. - 23. ﴿أَوْ لَمْ يَرَوْا . عَذَابَ آلِيمٍ﴾ e kadar, Allah tealâ tarafından istînafen

sevk buyurulmuş kelâmı ilâhîdir. İbrahime hitab olarak mahkî olmak muhtemil ise de onun kelâmını hikâyeye sırasında Resulullah'a hitab olması daha zâhirdir onun için fâsıla değişmiştir.

25. ﴿مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ ya'ni sırf Dünya hayatta birbirinizin

hissiyyatını okşıyarak toplanıp sevişmek için ve yâhud Dünya hayatta sevdiklerinizin hayalini ta'kiyb ederek

ülfet etmek için - çünkü bütün evsân ba'zı sevilenlerin bir hatırası olmak üzere etraflarında toplanılmak için

ittihaz edilmiştir.

Fakat birer yalan olan o hayaller üzerine iptina eden sevginin, haksız hissiyyat üzerine toplanan

﴿ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْخِٔٔٔٔ﴾ cem'iyetin sonu ne olur bilir misiniz?

26. ﴿وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ﴾ - «امن» ye ma'tuf olarak Lûta âid olması yakın görünürse

de, İbrahim'e âid olmak üzere yukarıki «وقال» ye atfı ma'nâca daha âhenkli hem de «

﴿وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيَهْدِينِ﴾ kavline mutabıktır.

Sh:»3773

﴿٢٨﴾ ﴿وَلَوْ طَآ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنِّكُمْ لَتَآئُونَ الْفَآحِشَةَ مَا سَبَقَكُمُ
بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ﴾ ﴿٢٩﴾ ﴿إِنِّكُمْ لَتَآئُونَ الرِّجَالَ
وَتَقَطُّعُونَ السَّبِيلَ وَتَآئُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ
قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتِنَا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ
﴿٣٠﴾ ﴿قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ﴾ ﴿٣١﴾ ﴿وَلَمَّا

جَاءَتْ رُسُلَنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ
الْقَرْيَةِ إِنْ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ إِنْ فِيهَا لُوطًا
قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا لَنُنَجِّيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ
مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٣﴾ وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِئَاءَ بِهِمْ
وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا مُنْجِيُكَ
وَأَهْلِكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٤﴾

Sh:»3774

﴿٣٤﴾ إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ
بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿٣٦﴾

Meali Şerifi

Lût Peygamberi de, hani kavmine dediği vakit: "siz cidden o şeni' fil'i yapıyorsunuz ha! sizden evvel

âlemînden hiç biri bu halı etmedi 28 Cidden siz hâlâ erkeklere gidecek ve yolu kesecek ve meclisinizde

edebsizlik yapıp duracak mısınız? Buna kavminin cevabı ancak şöyle demeleri oldu: "haydi getir bize

Allahın azâbını sadıklardan isen" 29 Ya rab! dedi: ortalığı fesada veren bu kavme karşı bana nusrat ver 30

Ve vaktâ ki elçilerimiz İbrahime müjde ile vardılar, haberin olsun dediler: biz bu karyenin ehalisini ihlâk

edecekleriz çünkü onun ehalisi hep zalim oldular 31 "Onda Lût var a" dedi, biz dediler: onda kim var idiğini

pek âlâ biliriz, her halde onu ve ehlini kurtaracağız, ancak karısı ötekilerden oldu 32 Ve vaktâ ki elçilerimiz

Lûta çıka vardılar onlar yüzünden fenalaştı, ve haklarında eli kolu daraldı, onlar da: korkma, dediler: ve

kader etme, çünkü biz seni ve ehlini kurtaracağız, ancak karın ötekilerden oldu 33 Haberin olsun bu karye

ehalisinin yapageldikleri fışkları yüzünden üzerlerine Semadan bir feci' azâb indireceğiz 34 Ve celâlim

hakkı için ondan bir âyet (bir nişane) bırakmışızdır ki teakkul edecek bir kavm için beyyine olsun 35

35. ﴿مِنْهَا﴾ o karyeden ﴿آيَةً﴾ bir âyet bir nişane - ki hikâyesi veya harabesidir.

﴿٣٦﴾ وَالِى مَدِينَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ
وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٣٧﴾
فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ ﴿٣٨﴾
وَعَادًا وَثَمُودًا وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِنْ مَسَاكِنِهِمْ زَيِّنَ لَهُمْ
الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ
﴿٣٩﴾ وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ
فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ ﴿٤٠﴾ فَكُلًّا أَخَذْنَا
بِذَنْبِهِ فَمِنْهُمْ مَنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ
وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ
لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤١﴾

Sh:»3776

Meali Şerifi

Medyenede kardeşleri Şuaybı, vardı dedi ki: ey kavmim, Allaha ibadet edin de son güne ümid besleyin;

müfsidlikle yer yüzünü berbad etmeyin 36 Buna karşı onu tekzip ettiler, derken onları o recfe tutuverdi de

yurdlarında dizleri üstü çöke kaldılar 37 Âde de, Semûde de ki size bunlar meskenlerinden belli olmaktadır,

Şeytan onlara amellerini tezyin etmişti de kendilerini yoldan çevirmişti, halbuki gözleri açık adamlar idiler

38 Karuna ve Fir'avne ve Hamâne de, celâlim hakkı için onlara Musâ beyyinelerle geldi de onlar o yerde

kibirlenib kafa tuttular, halbuki önüne geçecek değillerdi 39 Hasılı her birini günahiyle yakaladık, kiminin

başına bir taş yağdıran gönderdik, kimini sayha alıverdi, kimini yere geçirdik, kimini de garkettik, Allah

onlara zulmetmiyordu ve lâkin kendi nefislerine zulmediyorlardı 40

﴿٤١﴾ مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ
الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ
لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٣﴾ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا
لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالَمُونَ ﴿٤٤﴾ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٥﴾

﴿٤٥﴾ أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ
الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

Meali Şerifi

Allahdan başka veliylere tutunanların meseli örümcek meseli gibidir: bir ev edinmiştir fakat evlerin en
çürüğü de şübhesiz örümcek evidir, eğer bilselerdi 41 Her halde Allah biliyor ki onlar onun berfından
nelere, ne gibi şeylere yalvarıyorlar, halbuki azîz odur, hakîm o 42 Hem bu meseller yok mu, biz onları
insanlar için darbediyoruz, maamafih onlara âlimlerden maadasının aklı irmez 43 Allah, o Semavât-ü Arzı
(o yüksekleri ve aşağıyı) hakk ile halk etmiştir, elbette bunda mü'minler için bir âyet var 44 Sana
vahyolunan kitabı güzel güzel oku ve namazı kıl, sahih namaz edepsizlikten ve uygunsuzluktan nehyeder
ve her halde Allahın zikri en büyük iştir ve Allah her ne işlerseniz bilir 45

41. ﴿مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ﴾ Allahın mâsivasından

bir takım veliylere tutunanların meseli - ya'ni Allahdan başkalarını ihtiyaclarına karşı yardım eder,

menfaatleri dokunur, işlerini görür, tehlikeden kurtarır diye veliy, sahib, hâmi ittihaz ederek ma'bud

edinenlerin mesel olacak halleri ﴿كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ﴾ örümceğin mesel olmuş haline

benzer ﴿اتَّخَذَتْ بَيْتًا﴾ bir ev edinmiştir - hiç dini olmıyanlar gibi bütün bütün evsiz, bir sinek

avlıyacak kadar bir

Sh:»3778

haneye tutunmuştur ﴿وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ﴾ fakat muhakkak ki evlerin en çürüğü

﴿لَبِيتُ الْعَنْكَبُوتِ﴾ her halde örümcek evidir - evinde ev mefhumundan bir şey yoktur, ne

gölge yapar ne korur, bir rüzgârla târmâr olur, onun için örümcek evinin çürüklüğü meşhur meseldir. İşte o

örümcek kafalı müşriklerin de istinadgâhları, tutamakları böyle çürüktür. Bütün tutundukları fanîdir

﴿لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ eğer bilselerdi - Razî der ki: burada âlihe denilmeyip de evliya

denilmesi yalnız açık şirki değil, hafî şirki dahi ibtale işaret içindir. Çünkü başkasına gösteriş ederek riya ile

Allaha ibadet edenler dahi Allahın mâsivasından veliy ittihaz etmiş olur. Onun meseli de ankebut meseline

benzer. Peygamberleri tekzip edip şirke giden kavimlerin helâki misalleriyle beyan buyurulduktan sonra bu

örümcek temsilinin iyradı Peygambere ve mü'minlere öyle büyük ve öyle şumullü bir va'd ve tebşîri

tezammun etmektedir ki bütün bu Sûrenin ruhu denebilir.

Evet, Allahdan başkasına dayanan her ümid dibsizdir. 42.

﴿إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ﴾ Şübhesiz, Allah biliyor

onlar onu bırakıp da mâsivasından nelere çağırıyorlar, ne gibi şeylere

﴿وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ halbuki azîz o, hakîm o - her şey fanî, hepsi zayıf ve hakır, iyzah

edildiği üzere mağlûb edilmek ihtimali olmıyan dilediğini dilediği anda mahvedebilir nihayetsiz bir izzet ve

kudret sahibi, ma'budluğu lâıyk ancak o, gayet onurlu, yegâne bir azîz, her fi'li hikmet olan yegâne bir

hakîm yalnız o iken, onun karşısında ondan başkasına yalvarmak ne kadar boş, ne büyük tehlike.

43. ﴿وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ﴾ Bu meseller, biz onları

Sh:»3779

insanlar için darb ediyoruz - kâfirler demişlerdi ki Göklere ve Yeri yaradan Allah nasıl olur da böyle

örümcek, sinek gibi hevam Allah ve haşerat ile mesel darb eder? Bununla Allah, ne demek istiyor: «

مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا» Bu suâle karşı sûrei Bakarede «

« إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَبْعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا

buyurulduğu gibi burada da böyle cevap veriliyor: ya'ni bu mesellerin ne için iyrad edildiğini soranlar

bilsinler ki biz onları insanlar için iyrad ediyoruz, sırf hayvan değil de insan iseler anlarlar

﴿وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ﴾ maamafih onları: onların hakikatini ancak âlimler teakkul

edebilir. - Ya'ni Allahın mâsivasının fânî ve âciz ve binaenaleyh ondan maadasına ıbadetin bâtil olduğuna

ilim sahibi olanlardır ki bu meselin künhiyle zevkına ve faidelerini idrâk ederler. Bu ilim, cahil farkı neden

denirse:

44. ﴿خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ Allah, o Semavatı ve Arzı - o yüksekleri

ve aşâğıyı ﴿بِالْحَقِّ﴾ hakkıla halk etti - boşuna değil hikmeti hakk ile yarattı hiç birinin yaradılışı

boşuna değil, gelişi güzel de değil, bir hak sebebi ve hikmeti ile. Gökü de öyle Yeri de, yukarısı da

aşâğısı da, âlimi de cahili de, hepsinin hakkı da hâlikının hakkı önünde serfuru etmektir.

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾ Şübhesiz bunda mü'minler için elbette bir âyet var.

- İlimin kıymetini, hakkın ehemmiyyetini haktan maadasının hiçliğini ve binaenaleyh Allahın mâsivasından

veliy ittihaz etmenin çürüklüğünü ve binnetice mü'minlerin muvaffak olacaklarını isbat eden bir âyet.

45. ﴿أَتْلُ مَا أُوْحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ﴾ Sen, sana vahy olunan kitabı

tilâvet eyle - vird ederek devam üzere tekrar tekrar güzel güzel oku. Ya'ni o örümcek kafalı kâfirlerin

fitnelerine gam yeme de onlara karşı olmazsa kendi âleminde bu

Sh:»3780

Kur'anı güzel güzel oku, zikir olunan Peygamberlerin ve ümmetlerin halleriyle Allahın âyatını düşün, onun

için « أتلُ عَلَيْهِمُ » buyurulmamış, mutlak olarak « أتلُ » buyurulmuştur.

﴿وَاقِمِ الصَّلَاةَ﴾ Ve namazı devam üzere kıl ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ﴾ hakikaten namaz

﴿تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ﴾ fahşadan - ya'ni açık çirkinlikten, edepsizlikten, fuhşiyattan

﴿وَالْمُنْكَرِ﴾ ve münkerden: aklın ve şer'in beğenmiyeceği uygunsuzluktan, ma'siyetten neyh

eder. - Bir kerre namaz içinde bunlar yapılmaz, bundan başka, namaz hakikati: ne olduğu bilinerek kılınan

sahih namaz, namaz haricinde de çirkinlikten, uygunsuzluktan nehyeder. Nehiy, intihayı istilzam etmese

bile her halde ıktıza eder. Sahihan namaza devam edildikçe salâh artar. Resulüllah sallallahü aleyhi

vesselmeden merviydir ki: «kim bir namaz kılar da o kendisini fahşa ve münkerden nehyetmezse o

namazla Allahdan uzaklaşmaktan başka bir şey artırmış olmaz = «

مَنْ صَلَّى صَلَاةً لَمْ تَنْهَهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ لَمْ يَزِدْ مِنْ
اللَّهِ إِلَّا بُعْدًا

etmiyen Allah tealâdan uzaklığı artırmaktan başka bir şey yapmaz.» Bunun sebebi, çünkü namaza itaat

onu hududuna riayet ederek hakkıyla kılıp nehyini tutmakla olur. «

فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ

namaz kılıyor görünüp de namazın ne demek olduğundan gafil olanların vay hallerine. Onun içindir ki «

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ

Zira sûrei «Taha» da «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي» buyurulduğu vechile namazın hikmeti,

gayesi Allahın zikridir. Ya'ni Allahı anmak ve bu sâyede «فَاذْكُرُونِي أَذْكَرْكُمْ» müeddasinca

Allahın anmasına irdemektir. Bu suretle namaz bir mi'racdır. Bunu bilenler «

الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ

huzurunda mülâkat halinde bulunuyorlar gibi zevk

çinde bir niyyet ve ihlâs ile kırlar. ﴿وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ﴾ Ve her halde Allahın zikri:

namaz en büyük iştir. - Ya'ni asıl küh-ü hakikati Allahi zülcelâli anmak ve onun celâl-ü kibriyası huzurunda

kulun tahavvülât ve tetavvuratiyle acz-ü ihtiyacını arz etmek demek olan namaz, haddi zatında en büyük

âmildir. Yâhud, Allah tealânın sizi anması sizin onu anmanızdan daha büyüktür. Kul, Allah tealâyı celâl-ü

cemaliyle yad ettiği zaman onun huzuru kibriyasında fahşa ve münkerden kaçınarak edeb-ü ihlâs ile

yükseleceği gibi Allah tealânın onu yad etmesini düşündüğü zaman İndi ilâhîde zerre kadar seyyiât ile

anılmayı kimse arzu etmiyeceğinden her dem rızaya yükselmek için hissi hasenat ile meşbu' olur. Ve

şübhe yok ki bu his, evvelkinden daha büyük bir âmili salâh olur. Düşünmeli ki Allah, Kur'anında Fir'avn

gibileri nasıl anıyor, Peygamberleri ve mü'minleri nasıl anıyor. ﴿وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ﴾

Hem Allah, her ne işlerseniz bilir - ona göre anar ve ona göre ceza verir.

﴿٤٦﴾ وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ۗ
الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأَنْزَلَ
إِلَيْكُمْ وَالِهَنَا وَالِهَكُمْ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٤٧﴾
وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ ۗ فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ

يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا
الْكَافِرُونَ ﴿٤٨﴾

Sh:»3782

﴿٤٨﴾ وَمَا كُنْتَ تَتْلُوا مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكَ
إِذَا لَارْتَابَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٤٩﴾ بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ
الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿٥٠﴾
وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ
اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٥١﴾ أَوْ لَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا
عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَى عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرًا لِقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

Meali Şerifi

Ehli kitâba en güzel olan suretten başkasıyla mûcadelede etmeyin ancak zulmedenler başka, ve

deyinki: biz, hem bize indirelene iman ettik hem size indirilene ve bizim ilâhımızla sizin ilâhınız bir, şu kadar ki biz yalnız ona müslimiz * İşte sana böyle kitab indirdik, onun için kendilerine kitab verdiklerimiz ona iman ederler, şunlardan da ona iman eden var ve bizim âyetlerimizi ancak kâfirler inkâr eder * Sen bundan evvel kitab okur değildin, hâlâ da elinde yazı yazmazsın öyle olsaydı muhtiller şübhelene bilirlerdi

* Fakat o (Kur'an) kendilerine ilim verilmiş kimselerin sînelerinde parıldayan

Sh:»3783

parlak âyetlerdir ve bizim âyetlerimizi ancak zalimler inkâr eder * Netekim ona rabbından âyetler indirilse ya dediler, de ki: o âyetler, hep Allahın indindedir, ben ancak açık bir nezîrim * Yetişmedi mi daha onlara ki sana kitab indirdik, karşılarında okunup duruyor? Şübhesiz ki onda iman edecek bir kavim için muhakkak bir rahmet ve ilâhî bir ihtar var *

46. ﴿أَهْلَ الْكِتَابِ﴾ Yehûd ve Nesârâ ﴿إِلَّا بِالتِّي هِيَ أَحْسَنُ﴾ ancak

en güzel olan mücadele sureti ile başka - meselâ kalabalığa incelikle, sertliğe yumuşaklık ile, öfkeye hazm

ile, gevezeliğe nasihat ile, şiddete vekar ile mukabele ederek delîli hakkı tanzih ve tebyin etmek gibi.

﴿إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ﴾ ancak içlerinde zulmedenler başka - kâfi olan delîli kabul

etmeyip haksızlıkla inada, ifrata sapan, meselâ veledi var demekte, yâhud « **يَدُ اللَّهِ مَغْلُوبَةٌ** »

gibi lâflar söylemekte ısrar ile mükâbere eden zalimler müstesna, zira o vakit hallerine lâyük vechile

müdafaa vacib olur.

Nush iyle yola gelmeyi denmeli tekdir

Tekdir ile uslanmıyanın hakkı kötektir.

﴿ وَقُولُوا ﴾ Ve deyin ki - bununla en güzel mücadelenin nasıl olacağı ta'rif edilmiş oluyor.

﴿ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴾ biz yalnız ona
﴿ وَوَاحِدٌ ﴾ Birdir: ülûhiyyette şeriki yoktur

müslimiz. - Onun birliğine ihlâs ile teslim olmuş müslimanız. Bu ta'birde onlara bir ta'rız vardır. Zira onlar

Ahbar ve Rûhbanlarını erbab ittihaz etmişler, bahusus Nesârâ teslîse kail olmuşlardır. 47.

﴿ وَكَذَلِكَ ﴾ Ve işte, böyle - bu güzel, bu bedi' indiriş tarzıyla

﴿ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ ﴾

sana kitab indirdik ya Muhammed ﴿فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ﴾ onun için kendilerine

kitab verdiklerimiz - gerek Yehûd ve gerek Nesârâ, Abdullah ibni Selâm gibi hakikaten kitâbdan istifade

etmek ni'metine mazher edilenler ﴿يُؤْمِنُونَ بِهِ﴾ ona, o sana indirilen kitaba iman ediyorlar.

﴿وَمِنْ هَؤُلَاءِ﴾ şunlardan da - ya'ni Arabdan da ﴿مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ﴾ ona iman eden
var ﴿وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الْكَافِرُونَ﴾ ve bizim âyetlerimizi ancak kâfirler

inkâr eder - hakkı örtmeğe alışmış, gâvurluğu âdet edinmiş, cehûd kâfirler ki Yehûdî Kâ'b ibni Eşref ve

arkadaşları gibi.

48. ﴿وَمَا كُنْتَ تَتْلُوا مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ﴾ halbuki sen bundan evvel -

ya'ni bu indirilmezden evvel - kitab okur değildin ﴿وَلَا تَخْطُهُ بِيَمِينِكَ﴾ hâlâ elinle

yazmazsın da ﴿إِذَا﴾ o vakıt - ya'ni ümmî olmayıp da okuyup yazsa idin

﴿لَارْتَابَ الْمُبْطِلُونَ﴾ o mutbiller: ya'ni bâtil pişinde giden, yâhud ibtale behane arıyan o

haksız kâfirler şübhe edebilirlerdi - gerçi hakk arayan munsif muhikler yine şübhe etmezlerdi, çünkü 'caz

için ümmîlik şart değildir. Netekim sair Peygamberler ümmî değillerdi, ancak o takdirde gerek müşrikler ve

gerek ehli kitabdan olan haksızlar için hiç olmazsa şübheye bir bahane bulunmuş olurdu. 49. ﴿بَلْ﴾

fakat ﴿هُوَ﴾ o - Kur'an

﴿آيَاتُ بَيِّنَاتٍ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ﴾ ilim verilmiş kimselerin

sînelerinde parıldayan açık açık âyetlerdir

Sh:»3785

- burada beyyinata müteallik olmak nefyi irtiyab siyakına nazaran zâhir ve beyyin olduğu gibi haziften

selâmet it'ibariyle de ercahtır. Ya'ni Allah tarafından birer alâmet, parlak mu'cizeler olduğu ehli ilmin

gönüllerinde ıyan beyan açık ve hiç şübheye mahal vermiyecek vechile zâhirdir.

﴿وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ﴾ ve bizim âyetlerimizi ancak zalimler inkâr

eder - bildikleri halde hakkı tanımak istemiyen zulmü âdet edinmiş zalimler netekim 50. ﴿وَقَالُوا﴾

o zalimler - ehli kitabın hakkı kabul etmeyen kısmı Kur'anın âyet, ya'ni mu'cize olmasını - inkâr ettiler de

dediler: ﴿لَوْلَا أَنْزَلَ عَلَيْهِ آيَاتٍ مِنْ رَبِّهِ﴾ rabbından üzerine bir takım âyetler,

ya'ni Musânın Asası, Salihin Nakası gibi mu'cizeler indirilse ya!

﴿قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ﴾ de ki bütün âyetler ancak Allahın indindedir. - Ya'ni

gerek Kur'an, gerek sizin istediğiniz mu'cizeler: Hepsi Allahın nezdindedir. Kur'anı indiren Allah olduğu gibi

obirlerini indiren ve indirecek olan da yalnız Allahdır. Başkaları değil, binaenaleyh ne dilerse indirir ben

ona karışmam ﴿وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ﴾ ve ben ancak açık bir nezîrim - inanmıyanlara

azâbın habercisiyim. 51. ﴿أَوْ لَمْ يَكْفِهِمْ﴾ daha yetişmedi mi onlara - o başka âyet, başka

mu'cize istiyenlere kâfi gelmedi mi daha mu'cize olmak üzere

﴿أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ﴾ bizim senin üzerine - demin söylenildiği vechile:

bundan evvel okuması yazması olmadığı muhakkak bulunan senin üzerine - şübhesiz kitab indirmemiz

﴿إِنِّ فِي ذَلِكَ﴾ şübhe yok ki onda - karşılarında okunup dururken ﴿يَتْلَىٰ عَلَيْهِمْ﴾

o kitabda

Sh:»3786

﴿وَذِكْرِي﴾ ve bir ilâhî ihtar ve nasihat var ﴿لِرَحْمَةٍ﴾ mutlak bir rahmet - büyük bir nîmet

﴿لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ iman edecek bir kavm için - inad, teassub, aksilik edecekler için değil, iman

edecekler için bu âyetin, siyak-u sibakına nazaran « لَوْلَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهِ آيَةً » diyen zalimlere

cevab olarak nâzil olduğu anlaşılıyor. Bununla beraber sebebi nüzulünde şu da rivayet olunmuştur.

Müslimanların bir takımları Yehûdîlerden işittikleri ba'zı şeyleri yazmış oldukları bir kürek ile gelmişlerdi.

Resulullah sallallahü aleyhivesellem «bir kavmin kendi Peygamberlerinin getirdiğini bırakıp da başkasının

başkalarına getirdiğine rağbet etmeleri hamakat veya dalâletlerine kâfidir» buyurdu. Bunun üzerine «

اهـ . Gerçi bu « أَوْ لَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ

âyet bu vak'a üzerine de okunabilir. Lâkin bunun sebebi nüzul olması âyetin altına ve üstüne muvafık

düşmüyor. Çünkü sıyak-u sibakına nazaran « هم » zamirleri müslimlere değil «

لَوْلَا أَنْزَلَ عَلَيْهِ آيَةٌ» diyenlere raci'dir. Rivayet olunur ki Abdullah ibni Âmir ibni Rûkn

Hazreti Aîşe radiyallahü anhaya bir hediye takdim etmişti. Müşarün'ileyha «Abdullah ibni Amr» zannedip

reddeyledi ve o, başka kitabları tetebbu' ediyor, Allah tealâ ise «

» buyuruyor « أَوْ لَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَى عَلَيْهِمْ

dedi. Bunun üzerine o Abdullah ibni Âmir dediler, o vakıt kabul etti. Hazreti Hafsa radiyallahü anha da

küreke üzerine Yusüf kıssasından bir yazı getirmiş. Hazreti Peygambere okumuştı, aleyhisselatü vesselâm

vechi renkten renge girerek buyurdu ki: canım yedi kudretinde olan zâtı a'lâya kasem ederim ki ben

aranızda iken size Yusüf gelse de beni bırakıp ona uyacak olsanız sapmış olursunuz. Ben sizin

Peygamberlerden nasîbinizim, siz de benim ümmetlerden nasîbimsiniz. Hazreti Ömer ibnilhattab

radiyallahü anh bir gün bir adama uğramıştı, bir kitab okuyordu, bir saat dinledi hoşuna gitti, o adama:

bana bu kitabı yazıver dedi. O

Sh:»3787

da peki deyip bir deri aldı, onu hazırlayıp içine dışına yazıverdi, sonra Ömer onu alıp Hazreti Peygambere

getirdi, okumağa başladı, Resuli ekrem sallâllahü aleyhi vesellem Hazretlerinin mübarek yüzünde de bir

renk peyda olmağa başladı, derhal Ensardan bir zat o kitaba vurdu da «

ثَكَلْتِكَ أُمَّكَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ» anan gayb etsin seni ey Hattab oğlu» bu gün sen

bu kitabı okuyalı beri Resulullahın yüzüne bakmıyor musun? Dedi, o vakit Peygamber sallâllahü aleyhi

vesellem buyurdu ki «ben hem fâtiḥ ve hem hâtim ba'solundum ve bana hem cevamiul'kelim ve hem

havatimi verildi ve bana söz ihtisar edildi de edildi, sakının sizi mütehevvikler helâke sürüklemesinler

اهـ . Mütehevvikler, reviyetsiz her işe dalanlar yâhud mütehayyirler demektir.

﴿٥٢﴾ قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ
أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٥٣﴾ وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا
أَجَلٌ مُّسَمًّى لَجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلِيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

﴿٥٤﴾ يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ
﴿٥٥﴾ يَوْمَ يَغْشَاهُمْ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ
وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٦﴾

Sh:»3788

﴿٥٦﴾ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإَيَّا
فَاعْبُدُونِ ﴿٥٧﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ
﴿٥٨﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ
غُرَفًا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعْمَ أَجْرُ
الْعَامِلِينَ ﴿٥٩﴾ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٦٠﴾
وَكَأَيِّنْ مِنْ دَابَّةٍ لَاتَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦١﴾ وَلَعِنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ
﴿٦٢﴾ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ
اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٣﴾ وَلَعِنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ

السَّمَاءِ مَاءً فَاحِيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لِيَقُولَنَّ اللَّهُ قُلِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٣٧٨٩﴾

Meali Şerifi

De ki benimle sizin aranızda şahid, Allah yeter, o Göklerde ve Yerde ne varsa bilir, bâtıla iman edip de

Allaha

Sh:»3789

küfredenler, işte onlardır hep husrâna düşenler * Bir de senden acele azâb istiyorlar, eğer müsemmâ bir

ecel olmasa idi o azab onlara muhakkak gelmişti ve elbette o kendilerine gelecek, şuurları olmayarak

ansızın gelecek * Senden acele azab istiyorlar, halbuki Cehennem kâfirleri kuşatıp duruyor * O gün ki azâb

onları hem üstlerinden hem ayakları altından saracak da tadın bakalım neler yapıyordunuz buyuracak * Ey

benim iman eden kullarım! Haberiniz olsun benim Arzım geniştir, o halde bana ibadet edin o halde bana *

Her nefis, ölümü tadacak, sonra döndürülüp bize getirileceksiniz * Ve iman edip salih salih ameller

yapmış olanlar, elbette onları Cennetin altlarından ırmaklar akan şehnişinlerine yerleştireceğiz, o halde ki

orada ebedî kalacaklar, ne güzeldir ecri o işgörenlerin * Ki sabretmişlerdir ve yalnız rablarına dayanırlar *

Öyleya nice hayvanlar var rızkını taşıyamaz, Allah onlara da rızk veriyor size de, o öyle semi' öyle alîm *

Celâlim hakkı için sorsan onlara: kim o Gökleri ve Yeri yaratb Şems-ü Kameri teshir etmiş? Elbette

şübhesiz Allah derler, o halde nasıl çevriliyorlar? * Allah, kullarından dilediğine rızkı sererde kısar da ona

şübhesiz Allah her şey'e alîm * Celâlim hakkı için yine sorsan onlara: kim o Semâdan peyderpey bir su

indirip de Arza ölümünden sonra onunla hayat vermekte? Elbette şübhesiz Allah diyecekler, «

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ» de, fakat onların ekserisi akli ermezlerdir *

56. ﴿يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا﴾ Ey iman eden kullarım! - «İbadî» hitabı hitabı

teşrifir. Mükellefin en şereflî payesidir «عِبَادًا لَنَا» gibi mutlak ibad ta'birinde kâfir dahi dahil

olabilirse de (İbadî) izafetinde kâfir dahil olmaz. Zira kâfir Şeytanın sultası altındadır. Halbuki «

اِنَّ عِبَادِيَ لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ» buyurulmuştur. Şayanı dikkattir ki cenabı

Allah Âdemi yarattığında şanlı bir ism olan hilâfet unvanıyla yad buyurdu, öyle iken İblîs bu isimden yılmadı,

bil'akis o

Sh:»3790

sebeble ikdamını artırdı adavet etti ve nihayet galebe edip «فَازَلَهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا»

buyurulduğu üzere ikisini de Cennetten kaydırđı. Sonra onun evlâdından «عِبَادِي» teşrifine mazher

olan muhlisûna gelince Şeytan onlardan kaçında «

انَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ» buyurulduğu gibi Şeytan kendisi de «
لَاغْوِينَهُمْ أَجْمَعِينَ إِلَّا عِبَادَكَ» dedi. Demek ki Allahın ibadı olmak payesini ihraz

eden mükellef derece i'tibariyle Yer yüzünde halîfe olandan daha yüksektir. Şu halde «

الَّذِينَ آمَنُوا» vasfı ihtirazî değil, şerefin vechini beyan için sıfatı kâşifedir. Bu suretle bu hitab

kâfirlerin mumaneatinden dolayı dinini gereğî gibi icra edemiyen ba'zı mü'minlere selâmet yolunu

göstermek için bir hitabı teşrifdir. Ya'ni ey benim iyman şerefiyle müşerref olan kullarım

﴿انَّ اَرْضِي وَاَسِعَةٌ﴾ haberiniz olsun benim Arzım genişdir. - Bulduğunuz yerden ibaret

değil vası'dır. ﴿فَاِيَّايَ فَاَعْبُدُونِ﴾ O halde bana ibadet ve ubudiyet edin o halde sâde bana

- ya'ni bulunduğunuz memlekette sâde bana ibadet etmek kolay olmaz dininizi ızharda tazyika ma'ruz olur

daralırsanız orada bağlanıp kalmayın Onu serbes yapabileceğiniz bir yere gidin, firar edin, hicret edin, o

darlıktan genişliğe çıkmak için ne yapmak iycah ediyorsa yapın bana kulluk edin. Aleyhissalâtü

vesselâmdan bir hadîsi şerifte şöyle varid olmuştur: her kim dini sebebine bir yerden bir yere firar ederse

bir karış da olsa Cenneti hakk eder. Ve İbrahim ile Muhammed aleyhimesselâma refik olur **أهـ**. Ya ölüm

tehlükesi, tehdid olursa ne yapmalı?

57. ﴿كُلُّ نَفْسٍ﴾ Her nefis - her nasıl olsa ve her nerede bulunsa

﴿ذَائِقَةُ الْمَوْتِ﴾ ölümlü tadacak ﴿ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ﴾ sonra da hep bize irca'

olunacaksınız - ba'solunup huzuru hakka dikilerek ecrinizi veya cezanızı alacaksınız. Binaenaleyh ondan

kaçmakla kurtulamazsınız bil'âkis Allahdan başkasına

Sh:»3791

kulluk etmemek için ikrah karşısında bile her fedakârlığı göze alarak huzuru kemali ihlâs ve hurriyyet ile

gitmeğe çalışmalı.

60. ﴿وَكَأَيِّنْ مِنْ دَابَّةٍ﴾ - Hicret emrolununca ba'zıları geçimliğimiz olmiyan memlekette

nasıl gideriz demişlerdi bu nâzil oldu. 61. ﴿وَلَعْنٌ سَالَتْهُمْ﴾ - mes'uller Mekke müşrikleri

﴿فَأَنى يُوَفَّكُونَ﴾ o halde nasıl çevriliyorlar? - Halıkı küll olduğunu nâçâr ıkrar ederlerken

ülûhiyyete gelince nasıl ondan dönüp şirke gidiyorlar? Bu hususta en çok ileri sürülen rızık mes'elesi

﴿اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ الْخ ۰۰﴾
olduğu için buyruluyor ki 62.

﴿٦٤﴾ وَمَا هَذِهِ الْحَيَوةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوَ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ
الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٦٥﴾ فَإِذَا رَكِبُوا فِي
الْفُلْكِ دَعَوَا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّيَهُم إِلَى الْبَرِّ
إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٦﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا
فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾ أَوْ لَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مِّنَّا
وَيَتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ
يَكْفُرُونَ ﴿٦٨﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ
كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٦٩﴾

Sh:»3792

﴿٦٩﴾ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٠﴾

Meali Şerifi

Bu Dünya hayat bir eğlence ve oyundan ibaret ve hakikaten son yurd (dâri Âhret) işte halîs hayat o
amma bilselerdi * Baksan a gemiye bindiklerinde dini Allaha halîs kılarak ona muhlisâne duâ ederler de
derken kendilerini karaya çıkardı mı derhal şirke koyulurlar * Ki kendilerine verdiğimiz ni'mete nankörlük
etsinler ve hayattan zevk alsınlar diye, fakat ileride bilirler * Ya görmedilerde mi biz bir Harem yapmışız,
emniyyet içinde, halbuki etraflarında nas çarpılıp kapılıyor, artık bâtıla inanıyorlar da Allahın ni'metine
küfran mı ediyorlar? * Allaha karşı bir yalanı iftira eden yâhud hak kendine gelince yalan diyen kimseden
daha zalim kim olabilir? Cehennemde değil midir ancak kâfirlerin yeri? * Bizim uğurumuzda mücahede
edenlere gelince elbette biz onlara yollarımızı gösteririz ve şübhesiz ki Allah her halde muhsinlerle
beraberdır *